

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose št. 7

Cena: Posamezna št. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: št. 24/12410

Leto VIII. - Štev. 32

Gorica - 9. avgusta 1956 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Svetost dane besede in prosta plovba ob nevarnem sporu za Sueški prekop

Spor za Sueški prekop, ki ga je sprožil polkovnik Nasser s svojim silovitim govorom dne 26. julija, ko je objavil podržavljenje Mednarodne sueške družbe, ima veliko globlje korenine in širši pomen, kot so hoteli prikazati nekateri časopisi. Mnogi so namreč videli v Nasserjevem odloku samo izvajanje neke vrhovne pravice, ki jo ima suverena država, da lahko podržavi katere koli objekte na svojem ozemlju, posebno če da pri tem prejšnjim lastnikom primerno odškodnino. Na prvi videz se morda zdi res, da gre pri Suez samo za dejanje podržavljenja. Vendar temu ni tako. Posveti trih velikih v Londonu pretekli teden in pa londonska konferenca štirindvajsetih, ki so jo po londonskih razgovorih sklicali, nam pričajo, da gre pri sporu za Sueški prekop za višja in širša načela, ki segajo preko mej ene države na mednarodno polje proste morske plovbe in svetosti mednarodnih pogodb.

Papež Pij XII. je med zadnjo vojno pravilno ugotovil, da je bila eden glavnih vzrokov za nastanek zadnjega svetovnega konflikta nezvestoba dani besedi, oziroma brezobzirno prestopanje sprejetih mednarodnih obveznosti. V več enciklikah in v več govorih je Pij XII. na to opozoril narode in poudaril, da se bo vrnilo mednarodno zaupanje in z njim mir, če se bo vrnilo spoštovanje za sprejete obveznosti. Videli smo namreč, kako je posebno Hitler sklepal dogovore zato, da jih je ob prvi priložnosti zopet prelomil; podpisoval je mednarodne pogodbe in v isti sapi že računal, kdaj in kako jih bo prekršil. To je rodilo med narodi globoko nezaupanje in posledica je bila, da je vsakdo zaupal le svojemu orožju in nič več se tako slovesnim pogodbam. Klic sv. očeta po svetosti mednarodnih pogodb, ki se ne smejo enostransko prelomiti, po zvestobi do mednarodnih obveznosti je pokazal na veliko rano, iz katere se je razvila druga svetovna vojna. Narodi so to tudi sami spoznali in so ravno v Organizaciji združenih narodov hoteli dobiti zagotovilo, da se v bodočnosti take zlorabe ne bodo več vršile.

Pri zadnjem Nasserjevem nastopu pa vidimo, da je ta mož stopil na klasično pot machiavellizma, ko je odpovedal slovesno sprejete mednarodne obveznosti. Že zadnjič smo opozorili, da mnogi vidijo v tem Nasserjevem dejanju obnovitev Hitlerjevih gest.

Drugo za mednarodno sožitje silno važno načelo pa je prostost pomorske plovbe. Ravno pred 40 leti je Benedikt XV. v svoji poslanici vojskujočim se državam v prvi svetovni vojni poudaril kot eden izmed pogojev za mir med narodi prostost pomorske plovbe. Morje ne sme in ne more postati last nikogar, zakaj preveč je potrebno za življenje vseh. Zato morajo biti morske poti proste in dostopne vsakomur. Toda ne samo veliki oceani, temveč tudi notranja morja in zlasti prehodi iz enega morja v drugo. Taki za mednarodno življenje bistveno važni prehodi ne smejo postati monopol nikogar, saj bi tak monopol pomenil ogrožanje neodvisnosti ne enega, temveč številnih narodov.

Eden takih za življenje evropskih in tudi azijskih narodov bistvenih morskih prehodov je danes Sueški prekop. Skozi njega se normalno prevaža 2/3 vsega bencina, ki se uporablja v zapadni Evropi. In temu primerna je količina drugih

proizvodov, ki gredo skozi Suez v Azijo ali od tam v Evropo. Sueški prekop je za zapadnoevropske narode toliko življenjske važnosti, da ti narodi ne morejo dopustiti, da bi kdo imel monopol nad to prometno žilo ali da bi ta prišla v nevarnost za redno funkcioniranje. Sueški prekop torej ni samo notranja zadeva Egipta, temveč je prosta plovba po njem in njegovo uspešno vzdrževanje zadeva velikega števila narodov, ki so zaradi tega zaskrbljeni, kako bo z njim. Stališče ital. vlade, kakor jo razodeva njena nota, nam najbolje izpričuje to mednarodno važnost Suez; ne gre za lastnino prekopa, pravi nota, temveč za prostost plovbe po njem, za višino mitnin in pa za njegovo uspešno vzdrževanje. Lastnino lahko ohrani Egipt, uprave pa ni mogoče zupati nemu samemu narodu, temveč morajo biti dane uspešne mednarodne garancije.

Sklicana lond. konferenca 24 držav bi morala ravno o tem sklepati, ne o lastnini, ki bo verjetno ostala Egiptu, temveč o uspešni zagotovitvi proste plovbe po prekopu in o njegovem vzdrževanju. Temu se evropski narodi ne morejo odreči, če se nečejo odreči lastni gospodarski neodvisnosti.

Pri sporu za Suez ne gre torej za kako ohranjanje kolonializma, temveč za to, da se najde najbolj primeren način, kako zagotoviti prostost plovbe po njem, in pa tudi, da se prepriča Nasser, da so časi Hitlerja minili.

Papeževa enciklika na indeksu

Beograd, 6. — »Zvezno javno tožilstvo je danes odredilo, da se na ozemlju Jugoslavije prepove tiskanje in širjenje besedila pisma papeža Pija XII. datirano iz Rima 29. junija 1956. (To je enciklika »Ko z žalostnim srcem«, ki smo jo v prevodu objavili tudi mi). »To pismo, je rečeno v sporočilu tožilstva, vsebuje vrsto klevet in neresničnih trditvev o stanju v Jugoslaviji, a posebno o tem, da v Jugoslaviji ni možnosti za svobodno delovanje verskih skupnosti in njihovih pripadnikov. To predstavlja grob poizkus izkoriščanja vere v politične namene in nedovoljeno vmešavanje v notranje zadeve Jugoslavije. Celotna vsebina pisma potrjuje namen, da se z neresničnimi trditvami škoduje ugledu Jugoslavije«.

Iz tega koraka javnega tožilstva FLRJ se vidi, da bo režim šel svojo pot preganjanja naprej in da jo bo še bolj poostiril, oziroma da bo prešel zopet k »administrativnim postopkom« zoper vernike, kakor pričajo ravno primeri g. Simičia in drugih duhovnikov, ki so bili obsodeni zadnje čase. Tem se pridružuje sedaj nov proces v Splitu, ki se je končal pretekli teden. Tam so obsodili dva profesorja in dva bogoslovca iz tamkajšnjega bogoslovnega semenišča. Enega profesorja so obsodili na 5 let in pol, drugega pa na 4 leta in pol težke ječe; enega bogoslovca na dve leti in drugega na poldruge leto zopora; obtožba za vse štiri je bila ista: »propaganda zoper državo in sedanji socialni red v deželi, širjenje fašističnih idej in zloraba vere v politične namene.« Poleg obsodbe omenjenih štirih oseb poročajo nekateri časopisi, da so tudi zapri za osem let bogoslovce v Splitu. Kot bralec lahko vidijo, smo zopet pri izrazito Stalinovih metodah: neka splošna obtožba o zlorabi tega ali onega in o rovarjenju zoper državo in socialni red.

Sueški prekop še vedno na pozorišču

V poletni vročini meseca avgusta gredo po navadi tudi diplomati in politiki uživati bolj ali manj zasluženi počitek in na razburkanem morju svetovne politike nastopi začasno zatišje. Skoraj vsako leto je bilo tako, razen morda leta 1939, ko se je sredi avgusta Hitlerjev zunanji minister von Ribbentrop odpeljal v Moskvo in sklenil s Stalinom zvezo, ki je dober teden pozneje omogočila Hitlerju napad na Poljsko in tako sprožila drugo svetovno vojno. Letos je kazalo, da bodo vroči pasji dnevi potekali v miru in brez razburjenja. To lepo upanje se je pa kar nenadoma skalilo. Udarila je strela, ki grozi, da bo državnikom pokvarila počitnice. Seveda, če bi šlo samo za počitnice nekaterih diplomatov, bi stvar še ne bila tako usodna. Toda dogodki v starodavnem Egiptu ogrožajo nič manj kot svetovni mir. Gre za tako važno zadevo, da bi ne bilo nič čudno, če bi kar na lepem začeli pokati topovi, čeprav si verjetno tega nihče ne želi, ker imamo še vsi preveč dobro v spominu grozote zadnje vojne.

Sueški prekop

pozna vsak človek, ki je dovršil osnovno šolo. To je umetna vodna pot, ki veže Sredozemsko morje z Rdečim morjem. Dolg je 161 km, širok od 80 do 120 m in globok 13 m. To je velikansko tehnično delo. Zgradili so ga po načrtih francoskega inženirja Lessepsa. Otvorili so ga 1869. Egipčani sami bi ga nikoli ne bili niti začeli, čeprav je res, da so pred davnimi tisočletji gradili velikanske stavbe, kot so n. pr. piramide. Ko so pa že pred Kristusovim rojstvom izgubili svojo državno samostojnost, jih je minilo veselje za vsako večje delo.

Sueški prekop je last posebne mednarodne delniške družbe. Nekaj delnic ima Egipt, veliko jih imajo Francozi, največ pa Angleži. Skozi prekop vozi vsako leto ladij za 60 ali 70 milijonov ton. Največ je angleških, veliko italijanskih, francoskih, nemških, norveških in drugih. Kanal je važen za vso Evropo, ker silno skrajša pot iz Evrope v Azijo. Navedimo nekaj števil samo za Italijo: 20 odstotkov vsega italijanskega uvoza in 23 odstotkov izvoza gre skozi Suez. Pa tudi za Severno Ameriko prekop ni brez pomena, kajti celo od tam je pot v Indijski ocean mimo Suez za tretjino krajša kot okoli Afrike.

Vsaka ladja, ki pelje skozi prekop, plača posebno pristojbino za prehod. To vsak kapitan rad plača, kajti pot okoli Afrike stane več in tudi časa bi se porabilo veliko več. Pristojbine je pobirala mednarodna družba lastnica. V posebni pogodbi, katero je bila družba sklenila 1888 z egiptovsko vlado, je bilo določeno, da bo prekop čez 80 let, torej 1968 kar avtomatično prešel v last egiptovske vlade, ki bi morala čakati torej še dvanajst let, kar za življenje držav in narodov ne pomeni veliko.

S pobranim denarjem družba plačuje svoje nastavnice, vzdržuje in popravlja prekop, da ga ne zasuje puščavski pesek, ter razdeli vsako leto delničarjem precej dobička. Ta dobiček in pa vpliv, ki izvira iz udeležbe na lastnini tako važnega mednarodnega podjetja, dela skomine marsikomu, da zahteva svoj delež pri upravi kanala.

Nasser nastopi

Mednarodna družba ni imela nobenih sitnosti, dokler so bile v Egiptu in ob kanalu angleške čete.

Letos 13. junija so pa zadnji angleški vojaki zapustili egiptovska tla. Predsednik Nasser je lastnoročno potegnil egiptovsko zastavo na plosčje, ki je 74 let služilo za glavni stan angleške vojske. S tem je tudi usoda postala negotova. Vendar nihče ni pričakoval, da se bo ta reč razvijala tako naglo. Poldrugi mesec pozneje, namreč 26. julija je polkovnik Nasser razglasil odlok vlade, s katerim je podržaval Sueški kanal in vse, kar je z njim v zvezi. Kot izgovor je navedel zadevo jeza na Nilu pri Assuanu. Angleži in Amerikanci so za tisti jez, ki bi stal eno milijardo in 300 milijonov dolarjev (7800 milijard lir), ponudili precejšnjo denarno pomoč, 19. julija pa so Amerikanci svojo ponudbo umaknili. To je Nasserja razburilo. Da bi se maščeval, je razlabil mednarodno družbo in podržaval vse njeno imetje.

Kdo je Nasser?

V Egiptu so zadnja desetletja vladali kralji. Zadnjega kralja, znane Faruka, so pred nekaj leti odstavili in ga poslali v Evropo na odidih. Vlado je prevzel polkovnik Naguib, ki se pa ni držal dolgo, kajti skupina oficirjev, ki je strmo glasila Faruka, je vrgla tudi Naguib in poverila vlado mlademu polkovniku Nasserju (danes ima 38 let). Naguib so zaprli, Egipt pa vladal Nasser. Pravijo, da veliko bere. Sam o sebi je menda rekel: »Veliko moram brati, kajti za poklic, ki ga sedaj vršim, to je za vladanje, se nikoli nisem pripravljala.«

Nasserjev ideal je menda združiti vse Arabce od Prednje Azije do zapadne Afrike v velikansko državo. Ustanoviti hoče arabski imperij. Zdi se, da se iz prebranih knjig ni veliko naučil. Francoski listi pišejo, da ima vedno pri roki Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«. Morda to ni res. Res pa je, da je podržavljenje kanala nekaj podobnega kot Hitlerjev napad na Avstrijo in Češko. Nasser je s tem prelomil važno mednarodno pogodbo, katero je egiptovska vlada svobodno podpisala. To je huda napaka in težak udarec po pravni varnosti in mirnem sožitju med državami. Tu ne pomaga govoriti o prebujenju majhnih držav. Tu gre namreč za to, kaj naj odloča v mednarodnem sožitju: ali pravo ali pest. Kdor je za pest, se ne sme pritoževati, če zadene včasih tudi njega. Če vlada pest, nastane iz urejenih razmer pragozd — džungla. Noben moderno misleč človek ne more tega odobravati. Poleg tega so v tem primeru na telnici gospodarske koristi, ki zadevajo skoraj celo Evropo.

Kaj bo iz tega?

Dve najbolj prizadeti državi, namreč Anglija in Francija sta takoj sklenili odločne ukrepe za primer, da bi s pogajanjmi ne bilo nič. Angleška vlada je vpoklicala pod orožje prejšnje število rezervistov in poslala na Malto nekaj vojniških ladij in nosilk letal ter močne oddelke padalcev. Francoska vlada je pa odredila, naj bo sredozemsko vojno brodovje pripravljeno, da vsak hip lahko odpluje proti Egiptu. Ker pa so zapadnjaki treznejši politiki, ki ne butajo z glavo skozi zid, so pristali na predlog ameriškega zunanjega ministra Dullesa, naj se po mirni poti poskusi doseči od egiptovske vlade, da se obnovi mednarodni statut sueškega kanala. Zato so sklicali konferenco prizadetih držav za 16. avgust. Povabili so tudi

Nasserja, a ta vabila še ni sprejel in še ni odgovoril, da pride na konferenco. Rekel je, da ima za odgovor časa do 15. avgusta popolnoči. Medtem se pa pridno posvetuje z ruskim poslanikom, ker upa od nje- ga velike podpore in pomoči. Skoraj vsak dan ga povabi na razgovor. Gotovo je, da je svetovnemu komunizmu dobrodošla vsaka prilika, da napravi zmedo med zapadnimi državami. Zato Rusija zelo verjetno piha v to žerjavico, ki naj opeče zapadnjake in seveda tudi Egipt sam. Sovjetska zveza namerava poslati na obisk v arabska pristanišča in tudi v Egipt nekaj svojih vojniških ladij. S tem hoče moralno podpreti Nasserja. Angleži in Francozi pa ustanavljajo enotno poveljstvo za slučaj potrebe.

Kljub vsemu upamo, da bo zmaga- la zdrava pamet, kajti sicer bodo zopet v neposredni bližini Evrope zapeli topovi svojo mrtvaško pesem. Jasno je sicer, da bi se Egipt sam ne mogel upirati moderno opremljeni francoski in angleški armadi, a danes ne moremo presoditi, kdo bi ga podpiral in v koliki meri. Medtem so se nekatere države odkrito postavile na Nasserjevo stran; med njimi so Sirija in Irak, dve sedni arabski državi.

Tehnični napredek naj služi tudi delavcem

Francoski katoličani so obhajali v Marseju sredi julija svoj 43. socialni teden. Ob začetku so prebrali pismo namestnika drž. tajnika msgr. Dell'Acqua, ki ga je poslal v ime- nu svetega očeta.

Dokument najprej priključuje v spomin neštete opomine, ki so jih papeži poslali svetu v zadnjem času. Z njimi so hoteli opomniti svet, da naj v razvoju moderne tehnike ne pozabi na ekonomske potrebe ljudi. Papež poziva udeležence, naj gledajo v velikem razvoju znanosti uresničenje božjega načrta, ki je človeku dal nalogo, odkriti svet in uživati njegova bogastva. Treba pa je to delati tako, da tudi delavski stanovi uživajo dobrote tehničnega napredka in ekonomskega razvoja. Treba je usmeriti vedno bolj naraščajočo tehnično zmoglost proizvodnje v tako smer, da bodo deležne kulturnih dobrin ter duhovnih in moralnih bogastev človeštva čim širše množice. Prav tako je treba imeti pred očmi, da ekonomska politika velikega razmaha odgovarja potrebam milijonov delavcev in njih družin. Ne smejo se na račun delavcev in njihovih družin uresničiti uspehi v industriji ter razvoj v poljedelstvu in trgovini. Zaduži dogodki kažejo, da nikakor ni podcenje- vati tveganja množičnih stavk, ki jih rodijo preveč na hitro izpeljane modernizacije tovarn. Ob teh primerih katoliški socialni nauk poudarja, da sta ekonomski razvoj in napredek kakega naroda mogoča le po skupnem naporu vseh sil in po složenem sodelovanju vseh volj.

Papeški dokument opozarja odgovarjajoče činitelje na dva pojava, ki sta povezana s tehnično preobrazbo današnjega sveta: 1. problem ročnega dela in njega spremembe z vsemi družinskimi, socialnimi in verskimi posledicami, ki nujno sledijo tej spremembi. (To je problem avtomatizacije, o katerem smo že pisali). 2. problem poklicnega pouka mladih rodov, v katerih je treba rešiti predvsem moralno zdravje, ki je v veliki nevarnosti zaradi izključno tehnične izobrazbe.

NAŠ TEDEN V CERKVI

12. 8. nedelja, 12. pob. sv. Klara, dev.
13. 8. ponedeljek: sv. Janez Berhmans, sp.
14. 8. torek: sv. Erzebij, sp.
15. 8. sreda: Vnebovzetje Marije Device (zapovedan praznik)
16. 8. četrtek: sv. Joahim, oče D. Marije
17. 8. petek: sv. Hijacint, sp.
18. 8. sobota: sv. Helena, cesarica

SV. JANEZ BERHMANS. Družba Jezusova, ki jo je ustanovil sv. Ignacij Lojolski, nam je dala trojen svetniški cvet: prvi je sveti Stanislav († 12. 11. 1568), drugi sveti Alojzij († 21. 6. 1591), tretji pa sv. Janez BERHMANS († 13. 8. 1621).

IZ SV. EVANGELIJA

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite! Zakaj povem vam, da so mnogi preroki in kralji želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli; in slišali, kar vi slišate, pa niso slišali.« In glej, neki učenik postave je vstal in ga je takole skušal: »Učenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« On pa mu je rekel: »Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?« Ta je odgovoril: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in z vso dušo in vso močjo in vsem mišljenjem, in v svojo bližnjega kakor samega sebe.« — »Prav si odgovoril,« mu je rekel: »to izvršuj in boš živel.« Ta pa se je hotel opravičevati in je rekel Jezusu: »In kdo je moj bližnji?« Jezus je povzel besedo in rekel: »Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojniko; ti so ga oplenili in mu zadali ran, ter so odšli in ga pustili napol mrtvega. Primerilo se je pa, da je šel po tisti poti neki duhovnik; in ga je videl in šel mimo. Prav tako je tudi levit, ki je prišel na to mesto in ga je videl, šel mimo. Ko je pa neki popoten Samarijan prišel do njega in ga videl, se mu je v srcu zasmilil. In pristopil je in vtil v njegove rane odla in vina ter jih obvezal; in posadil ga je na svoje živinče, peljal do gostilne in zanj poskrbel. Drugi dan je vzel dva denarja in dal gostilničarju in rekel: »Poskrbi zanj, in kar boš več potreboval, ti jaz nazaj gredé povrnem.« Kateri izmed teh treh, se ti zdi, je bližnji tistemu, ki je padel med razbojniko?« On je dejal: »Tisti, ki mu je skazal usmiljenje.« Jezus mu je rekel: »Pojdi in tudi ti tako delaj!« (Lk 10, 23-37).

Skrivnost sreče, večnega življenja in vsa veličina človeške osebe je povedana s tem stavkom: ljubezen do Boga in do bližnjega. Kršč. vera je v bistvu vera ljubezni. Vse sloni na ljubezni: božje razmerje do nas in naše razmerje do Boga; tudi naše medsebojno razmerje bi moralo biti vedno le razmerje nesebične in nepokvarjene ljubezni. Kako velik in globok izraz je to: ljubezen. Bog ukazuje:

Ti svetniški cveti so zastopniki teh glavnih evropskih narodnih vej: Stanislav Slovanov, Alojzij Romanov, Berhmans Germanov. To je opozorilo, naj se mladina vsakega naroda bori za čistost in svetost.

V Družbo Jezusovo je stopil, da bi postal duhovnik, a ga je Bog poklical poprej k sebi. Bil je vzor ubogljivosti in točnosti. Ko je n. pr. zvonček v samostanu naznanil molč, je takoj utihnil, niti začete besede ni izgovoril. S takimi in enakimi malimi žrtvami se je v kratkem času posvetil.

In ti? Morda ne ubogaš, ko ti je ukazano pod smrtnim grehom?

1. Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vso močjo in vsem mišljenjem! To pomeni, da je treba Bogu dati vse: vse, kar smo, vse, kar imamo, in vse, kar zmoremo. »Vidiš torej,« pravi modro sv. Avguštín, »vsega te hoče imeti zase Tisti, ki te je ustvaril.« Bog zasluži celo naše bitje: dušo z njenimi lastnostmi in talenti; in telo z njegovimi organi. Prvič, ker nam je On vse to dal, da bi ga slavili; drugič, ker nam pripravljamo nepopisno srečo v nebesih; in tretjič, ker nam On sam sveti z neprekosljivim zgledom ljubezni. Božje besede do nas so besede ljubezni. Njegova dela so dela ljubezni, oü rojstva in sv. krsta pa do nebes, tja v neskončno večnost, eno samo razmerje, en sam izraz ljubezni. Ljubimo torej z vsemi močmi Njega, ki nas brezmejno ljubi! Sv. Janez trdi: Kdor ne ljubi Boga, je ubijalec.

2. Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in mu v potrebi izkazuje usmiljenje! Bog ne mara v svetu ne sovraštva in ne pristranske ljubezni. Ljubiti je treba bližnjega, naš bližnji je pa vsak človek, posebno še tisti, ki je v potrebi. Tak zasluži posebno skrb in pomoč. Razumljivo, da imajo prednost svoji in rojaki pred tujimi. Vendar kršč. ljubezen, ki je vesoljna in hoče pobrati vse ljudi ter jih povezati v eno samo mednarodno družino (v Cerkvi), ne izključuje nikogar. Molimo (in vsestransko pomagajmo) za sovpece, za rojake, za grešnike in za pogane! Pomagajmo po naših močeh vsem potrebnim in gojimo do vseh pravo krščansko ljubezen (v prijazni besedi, in v lepih čustvih, in v dejanjih, in v občevanju, v celem življenju)! Bog je v tem pogledu izredno strog: Kdor ne ljubi bližnjega, je duhovno mrtev in je kakor bratomorilec. Sv. Janez tehtno pribija: Vsak, kdor sovraži brata (t. j. bližnjega), je ubijalec. In kako more kdo trditi, da ljubi Boga, ki ga ne vidi, če ne ljubi bližnjega, ki ga ima pred očmi?! — Proč torej z vsakršnim sovraštvom, proč z mržnjo! Sovraštvu je od hudica, ljubezen pa od Boga. Najbolj jo razvija in množi pogosto sv. obhajilo. — O, Jezus, vir svetosti in ljubezni, usmili se nas!

KATOLISKA UNIVERZA V LOVAINU

Navzlic dvema vojnama je število slušateljev na tej univerzi v stalnem porastu. V šolskem letu 1920-21 je bilo vpisanih 3.248 slušateljev; od tega je bilo dijakinj samo 39, inozemskih dijakov pa 143. V šolskem letu, ki se je pravkar zaključilo, je bilo vpisanih 10.433 slušateljev; od tega 1788 dijakinj in 740 inozemskih dijakov, ki predstavljajo nad 50 različnih narodov in so razdeljeni po vseh fakultetah.

Za vse tujce je v začetku težak problem jezik. Univerza je odprla posebne tečaje, da prisrsko in s pomočjo. Težki so tudi izpiti, ker se vsrjšo po sistemu, ki zahteva poznanje vse materije tekočega šol. leta. Univerza v Lovainu je bila ustanovljena leta 1426. Zaprtja je bila v dobi francoske revolucije. Leta 1835 so jo ponovno odprli kot katoliško univerzo. V obeh svetovnih vojnah je univerza mnogo trpela, vendar je ohranila prvo mesto med vsemi belgijskimi univerzami. Tudi zadnji ukrepi socialistične vlade glede učilstva niso zavrlj procvita katoliške univerze v Lovainu. — Na lovainški univerzi so v preteklosti študirali tudi razni Slovenci, posebno po zadnji vojni se jih je več zateklo tja.

Zvoni, molimo!

Dne 29. maja 1453. leta je velika prestolnica ob Bosporju, Konstantinopol ali Carigrad, padla pod turški jarem. Tako se je zrušil bizantinski imperij in so se odprla pota krščanske Evrope turskemu polmeseču. Mohamed II. je hitel z napadom na Madžarsko. V zavesti strašne groznice za krščanski svet je papež Kalist III. javno izrekel slovesno prisego, da hoče uporabiti vse sile, in če treba, dati tudi življenje v boj proti nevernim napadalcem. Ta papež je 29. junija 1456. leta objavil posebno bulo, s katero je vzdobujal kristjane k pokori in molitvi, kar oboje naj bi sprosil božjo pomoč krščanskim narodom Madžarske in nje sosednih dežel. Da opozori vernike na potrebo molitve in pokore, je papež odredil, da morajo po vsem katoliškem svetu točno opoldne zvoniti s cerkvenimi zvonovi. 14. julija istega leta se je pričela bitka pri Beogradu, to je tista, ki je bila 21. julija kronana z zmago.

Papež, ki si je toliko prizadeval, da bi bila ta zmaga dosežena, je dejal tistega dne, da je bil ta dan najsrečnejši vsega njegovega življenja. Umrl je dve leti nato, 6. avgusta 1458. na praznik Spremenjenja našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki ga je sam ustanovil, da ovekoveči spomin na zmago Hunjadija in Janeza Kapistrana nad neverniki. Malo jih je, ki poznajo obstoj bule, ki smo jo omenili in od katere je letos poteklo 500 let. Vsi pa vedo, da še danes zvene opoldne zvonovi, kakor je to takrat odredil papež Kalist III. Zvonijo po vsem svetu, kjer je kaka katoliška cerkev, v mestih in na deželi, v najbolj oddaljenih krajih vsake celine in tudi v tistih deželah, ki pred 500 leti še niso bile odkrite. Na zvok zvonov milijoni vernikov prekinejo svoje delo in napore in dvignejo svojo misel k Bogu. To stori papež, kot preprosti kmet.

V encikliki »Ko z žalostnim srcem nas je sv. oče pozval, da pri molitvi angelo-vega češčenja obudimo namen, da hočemo moliti za zmago krščanske vere v deželah vzhodne in srednje Evrope, kjer grozi narodom še večja nevarnost kot nekaj. — Smo že napravili ta namen? Če ga že nismo, ga naredimo: Opoldansko in večerno molitev angelo-vega češčenja hočemo opravljati za narode vzhodne in srednje Evrope, ki ječe pod suženjstvom brezbožnega komunizma.

Nova žrtev ljubezni do bližnjega

Pretekli teden je v Genovi umrl 37-letni zdravnik radiolog Angelo Gianelli kot žrtev radioaktivnosti. Od leta 1942 je bil zdravnik v otroški bolnici »Gaslinia«, kjer je zdravil bolne otroke z radijskim izžarevanjem in, da bi jim prizadejal čim manj bolečin, se ni nikdar posluževal zaščitnih rokavic ali maske. To je počasi postalo zanj usodno. Roke so mu postajale vedno bolj krhke, morali so mu odrezati več prstov, a kljub temu je neustrašno nadaljeval svoje delo zdravljenja bolnih otrok. Končno je njegove roke razjedel rak povzročen po radijskem izžarevanju, ki se je razširil na vse telo in mladi zdravnik je v hudih bolečinah izdihnil, potem ko je vse svoje moči in svoje življenje žrtvoval za bolne otroke. To so le redki, a zato tembolj blesteči zgledi junaskih moči v naši deči, ko vse išče in užitek.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

† MISIJONAR IVAN ZDRAVLIČ

Kdo izmed starejših primorskih Slovencev ne pozna misijonarja Ivana Zdravliča? Videli smo ga na vseh misijonih širom naše dežele do leta 1936, ko je moral zapustiti Goriško in oditi v inozemstvo. Bil je eden najbolj priljubljenih misijonarjev, ki je na ljudi najbolj učinkoval s svojo pobožnostjo in s svojo zgodbo osebnega spreobrnjenja. Saj ni bil vedno misijonar in tudi ne vedno dober kristjan. Zato pa je znal bolj kot kdo drug razumeti grešnika in ga zopet pripeljati k Bogu.

Danes č. g. Zdravliča ni več; umrl je v Ljubljani dne 24. julija. Učakal je visoko starost, 5 mesecev nad 90 let. Ko smo ga gledali skromnega in suhega na priznici, bi pač ne mislili, da bo učakal toliko starost. Če pristejemo k temu še velike bridkosti, ki jih je v življenju užil pod fašizmom, ko je bil konfiniran, in pod novimi oblastniki v Sloveniji, ko je moral zapustiti lazarisovsko hišo pri Sreču Jezusovem in iskati zavetišča pri oo. frančiškanih, se bomo njegovim letom še bolj čudili. Bil je pač beneški Slovenec po rodu, zato vajen vsega hudega in tudi trden v besedi in na zdravju.

Pokopali so ga na praznik sv. Ane ob udeležbi ljubljanskega ordinarija msgr. Vovka in zelo številnih duhovnikov ter vernikov. Sv. Ana je zelo častil, saj je na njen praznik pred 65 leti bil posvečen v mašnika in sedaj je bil na njen praznik položen k večnemu počitku, potem ko je 57 let preživel v Družbi sv. Vincenca Pavelskega. — Dobremu g. misijonarju Zdravliču naj dodeli Bog svoj mir.

NA KOROSKEM SE MORDA JASNI

Ze večkrat smo poročali o življenju koroških Slovencev, a skoro vedno le bolj žalostne novice. Zadnji čas pa se zdi, da se je tam začelo nekoliko svetlikati skozi črne oblake. Centralne oblasti na Dunaju so se namreč zganile in se začele zanimati za uresničenje čl. 7 državnih mirovne pogodbe, ki govori o zaščiti narodnih manjšin. Tako so na predhodno prošnjo zvezni kancler Raab, vicekancler Scharf in zunanji minister Figl v soboto 21. julija sprejeli na Dunaju skupno delegacijo Narodnega sveta koroških Slovencev (demokratskih) in Zveze slovenskih organizacij (titovskih) v posebni avdienci.

Delegacija je opozorila vlado na obljubo, da se odpre v Celovcu slovenska gimnazija in da se tudi drugače zaščiti slovenska manjšina. Vladni predstavniki so zagotovili, da se bo vprašanje lastne gimnazije

Pravila proti vročini

Človeško telo je toplotni stroj, ki v redu deluje le pri določeni toplotni višini. Ta višina mora biti vedno par toplotnih črtic nad in pod 37 stopinj. Kakor hitro se to ravnotežje premakne, če se toplota zviša, ta stroj ne dela več v redu. Če ta nepravilnost traja dalje čase, se stroj pokvari.

Da naše telo ohrani notranjo toploto na 37 stopinjah, mu pomagajo živčni mehanizmi, ki delujejo sam od sebe kot avtomat. Ta živčni mehanizem ohranja notranjo toploto našega telesa stalno na isti stopnji, čeprav se zunanja toplota spreminja, na primer ob hudi zimi ali pa v tovarnah pri vročih pečeh. Toda živčni mehanizem deluje dobro samo tedaj, če je med vročino in vlago določeno razmerje.

Naše telo se najbolj bori proti vročini s potenjem. S potenjem naše telo izgublja veliko količino vode in soli. Če telo izgubi preveč vode in soli in je ne more nadomestiti, tedaj manj ogreva. S tem se telo ohlaja, s izgubo soli pa se utrjuje. Potenje je torej naravni pojav obrambe pred vročino. Toda dokler je zrak suh, potenje lahko prenašamo. Težje pa je takrat, kadar je v zraku veliko vlage. Telo ne more oddati potu, pot se ne suši, pravimo. Kurjači strojev prenašajo lahko vročino do 60 stopinj, dokler je okolica peči suha. Če pa počti parna cev, ali se odpre varnostna zaklopka in prostor napolni vlaga, je v takem prostoru nemogoče vzdržati. Da bomo lažje prenašali poletno vročino, pripravimo:

1. VSA TEŽJA DELA OPRAVI ZJUTRAJ IN POČIVAJ PO KOSILU.

Kadar je huda vročina, se ne gibaj v vročih urah. Vsa težja dela opravi v jutranjih urah in po kosilu si privoščaj počitek. Spanje je potrebno v vseh letnih časih, tudi poleti. Zato pripravimo, da se podaj k počitku zgodaj zvečer.

že prihodnjo jesen rešilo obenem z ostalimi vprašanji. Istočasno je kancler Raab zagotovil, da bo avstrijska vlada izpolnila vse prevzete obveznosti. Seveda so se med stališči vlade in zastopniki koroških Slovencev pojavila tudi nesoglasja. Zato so objavili, da se bodo še vršili nadaljnji razgovori in da bodo tudi zastopniki koroških Slovencev vprašani za mnenje, ko se bo snoval zakon za zaščito manjšin v Avstriji.

Tako imajo sedaj koroški Slovenci vsaj lepe obljube in zagotovila, da se bo z njimi zanaprej lepše ravnalo. Pri nas v Italiji in na Trzškem pa pravijo, da so celo mednarodne pogodbe (londonski memorandum) le kos papirja, ko gre za pravice Slovencev! Kdaj bo boljše?

IZ HONG KONGA

»Najprej se Vam zahvaljujem za redno pošiljanje KG. Čeravno ga dobivam z mesečno zamudo, sem ga zmeraj vesel in ga prav rad prebiram od prve do zadnje vrste.

Pozdravljam tudi članice goriške Mar. družbe, ki se zmeraj zanimajo za misijone in za misijonsko delo. Rad bi, da bi se zmeraj bolj konkretno zanimalo. Kdor ne more konkretno, naj nas vsaj duhovno ne pusti same pri delu za širjenje božjega kraljestva.

Meseca maja smo imeli 36 krstov naših gojencev in tudi odraslih. Nekateri so dobili imena tistih, ki so mi ostali v spominu ali ki so mi naklonili kak' dar v ta namen. Med temi so bile tudi nekatere članice goriške MD in tudi druge pobožne osebe iz Gorice. Če bi še drugi imeli kake take pobožne namene, vedo, kam se obrniti. Hvala lepa vsem.

Stanko Pavlin, misijonar

VERNIKI V OPATIJI

Verniki v župniji Opatija pri Reki so pred nedavnim darovali lep kelih svojemu bivšemu kaplanu g. Marijanu Pelozu, ko jih je zapustil in odšel za župnika v starodavno župnjo Mošćenice. S tem darom so verniki hoteli izraziti svojo hvaležnost bivšemu kaplanu za njegovo petletno delo med njimi, ko je zlasti visoko dvignil liturgično življenje in petje v župni cerkvi sv. Jakoba.

G. Marijan Pelozu je pravzaprav naš goriški rojak, saj se je rodil v Zagreju leta 1922. Mati je bila Italijanka in je umrla, ko je bilo fantku 11 let. Veliko je moral prestati, predno je leta 1951 dokončal bogoslovne študije na Reki in bil posvečen v mašnika.

Omenjamo ta dogodek iz Opatije, ker nam priča, kako živa je vera med jugoslovanskim ljudstvom in kako so povezani s svojimi dušnimi pastirji tudi tam, kjer bi tega prvi hip ne pričakovali.

SV. OČE GOVORI BRAZILSKIM MORNARJEM

V posebni avdienci je sprejel sv. oče oficirje in gojence šolske vojaške brazilске ladje »D'ique de Caxias«. Na zgledu generala Caxiasa je pokazal, kako more biti mornar zvest borec za pravice domovine v miru in v vojni in istočasno praktičen katoličan. Nato jim je govoril, kako življenje na morju kaže na Stvarnika in njegovo moč, kaže njegovo lepoto in uči moliti. Njihove plovbe naj bodo pod božjim vodstvom; izogibaj naj se zapeljivosti sveta, da bodo tako vredni sinovi največje katoliške dežele na svetu.

NOVE VATIKANSKE ZNAMKE

Vatikanska pošta je proslavila 400-letni jubilej smrti sv. Ignacija s posebnimi znamkami, ki so v teh dneh prišle v promet. Upodabljajo sliko iz 16. stoletja, ki predstavlja sv. Ignacija, ko predloži papežu Pavlu III. izvod pravil svojega reda.

KATOLISKI TISK V AMERIKI

Ameriški katoliški listi in revije imajo skupno skoraj 23 milijonov naročnikov.

NEVARNE PRIDIGE

Poljski jezuitski duhovnik je bil obtožen, da so bile njegove pridige v škodo ljudske demokracije. Obsodili so ga na tri leta ječe.

ZA BOLJSO DELAVSKO ZAKONODAJO

Narodni svet nemške katoliške delavske mladine je naslovil na vlado in na parlament prošnjo, naj se čimprej zboljša zakonodaja o delu. Med nasveti so tele važne točke: prepoved dela otrok; 40 ur dela na teden za mladino do 18. leta; večja zaščita nekvificiranih mlajših delavcev obojega spola. Zakonodajna naj se ozira na vsa področja gospodarstva.

PISATELJICA PREJELA DOKTORAT IZ TEOLOGIJE

Teološka fakulteta münchenske univerze je podelila znani pesnici in pisateljici Gertrudi von Le Fort za njen 80-letni rojstni dan častni doktorat iz teologije. V svojih spisih je obravnavala tudi važne bogoslovne probleme in je po prvi svetovni vojni mnogo pripomogla k moralnemu dvigu nemškega naroda.

Čilski list piše o Slovencih in SLS

Kakor smo svoječasnoro poročali, se je delegacija Krščansko-demokratske zveze za srednjo Evropo (CDUCE) udeležila meseca decembra lanskega leta kongresa latino-ameriških kršč. demokratičnih strank v Santiagu de Chile. Med delegati CDUCE sta bila tudi bivša slovenska poslanca v beograjskem parlamentu in sedaj vodilna člana poverjenstva SLS v Buenos Airesu gg. Rudolf Smersu in dr. Franc Bajlec. Oba strankina funkcionarja sta bistveno prispevala k velikemu uspehu, ki ga je CDUCE dosegla na kongresu — kakor je izjavil šef delegacije in predsednik izvršnega odbora CDUCE g. dr. Adolf Prochazka po svojem povratku iz Santiaga.

Udeležencem kongresa in častnikom je bilo razdeljenega mnogo materiala o CDUCE, o strankah, ki zvezo sestavljajo, ter o njihovem delu v begunstvu. Tudi osrednje tajništvo SLS je pripravilo skrbno sestavljena poročila o Slovencih in o njihovi vodilni politični predstavnici — SLS. Vse ta material je bil preveden in španščino in razdeljen na kongresu. Po preteku več mesecev izza kongresa v Santiagu smo sedaj dobili v roke enega izmed listov, ki — kakor smo poučeni — prinašajo gradivo kongresa in svoje bralce v Čilu seznanjajo z deželami srednje Evrope, ki so sedaj pod komunistično knuto.

List se imenuje »Politica y Espiritu«, ki ga izdaja Editorial del Pacifico, S. A. v Santiagu. V svoji izdaji za junij 1956 je natisnjeno v celoti poročilo o Slovencih in SLS, kakor je bilo za imenovani kongres pripravljeno. Uvodoma članek slika položaj slovenskega naroda, čigar znatno manjšine so še vedno ločene od narodne celote na Koroškem, Primorskem in v Trstu. Nato prehaja na ustanovitev stranke ob prvem katoliškem shodu v Ljubljani, njen razvoj in njeno delo v več kot

šestdesetletni zgodovini. Posebej se ustavi pri majski deklaraciji in pa pri ustanovitvi Jugoslavije ter njenih notranjih političnih bojih, v katerih je SLS igrala tako vidno in odločilno vlogo za pravice slovenskega naroda. V članku je naštetih tudi nekaj glavnih narodnih pridobitev iz dobe, ko je bila stranka na vladi, kakor n. pr. slovenska univerza, Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, glasbeni konservatorij, kmetijska zbornica itd.

List ponatiskuje nato borbo stranke zoper okupatorja in komunizem med drugo svetovno vojno in zaključuje s poročilom o njenem delu v begunstvu.

Vsi Slovenci brez razlike političnega prepričanja moramo biti hvaležni SLS in njenim vodilnim možem, ki skrbno iščejo vsake priliko, da slovensko ime in probleme slovenskega naroda prinašajo pred mednarodno javnost. Takle članek v čilskem listu bi se človeku na prvi pogled zdel malo pomemben. Pa taka sodba ni točna. List, kakor je Politica y Espiritu, doseže obsežno število svojih naročnikov, kar je že pomembna stvar, če se pomisli, da smo Slovenci v latinski Ameriki malo ali skoro nepoznani. Vedeti je treba na drugi strani, da pride list te kakovosti (izdajan v obliki revije) v knjižnice, univerze in druge znanstvene ustanove širom sveta in je na ta način dosegljiv špansko govorečim ljudem širom sveta. Kdor vse to premisli, bo lahko priznal, da je delo SLS v to smer ena njenih najvažnejših akcij v begunstvu. Čim več ima narod, majhen kakor je naš slovenski, poznavalec in prijatelj, ki se za njegovo usodo začnejo zanimati, tem večja je možnost in verjetnost, da bo hitreje dosegel svojo svobodo in da bo v zboru narodov igral vlogo, ki mu gre po njegovi duhovni kakovosti in zmogljivosti.

Za uresničenje manjšinske zaščite in londonskega sporazuma

Na občinski seji tržaškega mestnega sveta dne 3. avgusta je slovenski svetovalec dr. Josip Agnietto imel naslednji govor, ki ga zaradi njegove tehtnosti v celoti objavljamo.

Slavni mestni svet!
Po teh nekaj besedah so iz vrst desničarskih svetovalec in občinstva zagnali hrup in kričanje. Govornik pa je nadaljeval:

Z vitjem in kričanjem nekaterih svetovalec ne boste odvzeli pravice, ki mi jo daje ustava italijanske republike. Kljub takemu obnašanju kričave, ki je nasilje nad italijansko ustavo, pričujem svojo programatično izjavo v slovenskem jeziku, v katerem imam pravico govoriti. (To je govornik ponovil tudi v italijanski in nadaljeval v italijanski.)

Slovenci, italijanski državljani, so po določilih čl. 3. ustave enakopravni pred zakonom z državljani italijanskega jezika brez vsakršnega plemenskega, jezikovnega ali političnega razlikovanja. Slovenci spoštujejo zakone države in izpolnjujejo svoje državljanske dolžnosti. Zahtevajo pa na drugi strani, da se z njimi postopa kot z državljani z enakimi in polnopravnimi pravicami tako s strani države in ostalih oblasti, kakor tudi s strani javnih in zasebnih ustanov.

(Ing. Bartoli ugovarja, da memorandum ne ni uzakonjen, nakar ga govornik zavrne z ugotovitvijo, da že sama ustava jamči Slovincem njihove jezikovne pravice.)

S čl. 6. ustave je Republika prevzela nase obveznosti za zaščito jezikovnih manjšin. Torej tudi za zaščito slovenske narodne manjšine. Posebni statut, ki je priložen Londonski spomenici, ne predstavlja neke novosti, novega instrumenta, ki bi slovenski manjšini priznaval nove pravice, pač pa je to zgolj instrument, ki bolje specificira obseg pravic, ki izhajajo iz 6. čl. ustave za zaščito slovenske narodne manjšine.

Ni potemtakem združljivo z obstoječimi zakoni in z demokratičnimi načeli, s katerimi je navdahnjena ustava, obdolževati slovenskimi politikantje ljudi, ki terjajo spoštovanje ustave in se poslužujejo jezikovnih pravic, ki jih zakon priznava.

Slovenci na tem ozemlju niso prisilci, pač pa del avtohtonega prebivalstva, kar je zgodovinska stvarnost. Tudi iz tega razloga se mora spoštovati in varovati, etnični značaj Slovencev, kakor se mora spoštovati njihova pravica o rabi njihovega jezika v javnem in zasebnem življenju.

Slovenci so pripravljani posteno in iskreno sodelovati z italijanskim ljudstvom v dobro vseh. Spoštujemo italijanski narod in njegove ustanove, zahtevamo pa,

da tudi nas spoštuje večina kot državljane z vsemi pravicami in dolžnostmi. Narodno sovrainstvo mora izginiti in nadomestiti ga morata mirno sožitje in medsebojno razumevanje. Čas je, da se stare in časovno neskladne nacionalistične miselnosti XIX. stoletja temeljito revidirajo. Ni šovinistični Slovenec, ki se poslužuje zakonito priznanega lastnega jezika, pač pa je šovinist tisti na strani večine, ki hoče to uporabiti ovirati. Če italijanstvo ni občutilo slovenske nevarnosti pod Avstrijo, kako bi mogla slovenska manjšina ograjati italijanstvo Trsta pod Italijo s svojimi 50 milijoni Italijanov? Pri vsem tem ni tako imenovana slovenska nevarnost nič drugega kot izumetničeno slepilo, ki so si ga izmislili določeni krogi zato, da bi Slovincem zanikali pravice, ki jim jih priznava italijanska ustava.

Zgodovina nas uči, da je najboljšje jamstvo za napredek neke dežele, popolno

Iz kraljestva Dolomitov

Spomini na sončne dni so človeku potrebni prav kakor popotniku svetla luč skozi temine. Vedno znova se povrača k njim, iz njih črpa moči in poguma v naveličnosti vsakdanjega življenja. Tako je bilo tudi z nami, ki smo se udeležili tridnevne potovanja v lepe Tirole.

V vselem razpoloženju smo v jutru 23. julija v udobnem avtobusu nastopili pot proti Vicenzi. Slavno Marijino svetišče na Monte Berico je bila prva točka naše poti. Po sv. maši, ki jo je daroval č. g. msgr. Novak, smo nadaljevali pot do Verone in kmalu se nam je odprl razgled na čudovito lepoto Gardskega jezera. V začetku tako slikovito, z ljubkimi vasicami in mesteci ob obali, se pozneje spremeni v jezero med gorami. Gole stene se strmo dvigajo nad vodno gladino in dajejo vsej okolici nek poseben čar. Ustavili smo se v Rivi, prežeti z vonjem belih magnolij in opojnega južnega cvetja. Pa čas nas je priganjal naprej, dolga je še pot do Boena.

Lep je pogled na Trento, ljubko gnezdece sredi gora. Tu smo si ogledali starodavno stolnico in trg pred njo in ko je sonce zahajalo, smo se že bližali Boenu. Pot nas je peljala skozi rodovitne doline, drevesa so se šibila pod težo sadežev in zdelo se je, da krasno urejeni vinogradi že odmevajo od veselega petja in vriska tregačev.

V Boenu smo dobili prijetno zatočišče v velikem samostanu sester elizabetink. Naslednje jutro smo si ogledali Marijino cer-

klasije med njenimi prebivalci, in najboljše obramba mej je zadovoljitev obmejnega prebivalstva. Izhajajoč iz takih predpostavk, se mi zdi umestno precizirati, kaj Slovenci zahtevajo:

1. Diskriminacija Slovencev, pa naj se skriva že pod kakršno koli obliko, mora izginiti. Krajevne oblasti in meščani bi se morali privaditi, da smatrajo Slovence za italijanskega državljana z enakimi pravicami in dolžnostmi, ne oziraje se na njegovo poreklo in jezik. Stalno poslušamo pritožbe slovenskih družin, da vladni in občinski poizvedovalni organi preiskujejo in poizvedujejo, ali njihovi otroci obiskujejo slovenske šole, ali občujejo v družini po slovensko, in podobno.

(Ing. Bartoli ponovno ugovarja, češ da se to dogaja le pri optantih, nakar ga je govornik zavrnil, da se to dogaja tudi v primerih, ki nimajo z opcijo nobenega opravka.)

Ta inkvizicija mora enkrat za vselej prenehati! Obracem se na krajevne oblasti in pozivam s tega mesta kompetentne oblasti, naj uporabljajo najstrožje pripomočke za odstranitev teh metod, ki so lastne totalitarnim vladavinam, zato pa poniževalne za demokratično državo.

2. Med slovensko mladino in mlado slovensko inteligenco vlada zelo velika brezposelnost. Ponavljamo svojo zahtevo, da javni, deželni in občinski uradi nameščajo Slovence, dokler ne bo doseženo število, ki odgovarja odstotku slovenskega prebivalstva.

3. Slovenske šole in pogoji za učno osebo se morajo sistematizirati s šolskim zakonom, ki bo navdahnjen z demokratičnimi načeli.

4. Slovenske kulturne organizacije morajo uživati podporo iz javnih sredstev, da lahko izvršujejo svoje kulturno poslanstvo. Kulturne domove, ki se gradijo oziroma dovršujejo, je treba izročiti celotni etnični skupnosti, da bi služili vsemu prebivalstvu in ne eni sami politični stranki oziroma njenim organizacijam.

5. Vztrajamo na zahtevi, da se končno ratificira in objavi Spomenica s posebnim statutom.

6. Vedno smo bili zagovorniki proste cone in carinskih sprostitev. Prosta cona ne bi mogla biti ustnova s centrifugalnimi težnjami, pač pa nasprotno bi postala ustanova s centripetalnimi težnjami, kar bi bilo ena izmed predpostavk za gospodarsko zadovoljitev tržaškega prebivalstva.

7. Ustanovitev dežele Julijske Benečije bi bil korak naprej proti samopravni decentralizaciji v korist gospodarskega dviga dežele in posebno še Trsta.

8. V občinski upravi bi morala večina v interesu uspešnega sodelovanja vseh sekcij občinskega sveta prepustiti manjšinam občinskega sveta možnosti za boljši nadzor, ki so v preteklosti izostale. Na ta način ne bi se samo razpršilo nezaupanje, pač pa bi se doseglo aktivno sodelovanje vsega občinskega sveta v očitno korist občinskega gospodarstva in vsega tržaškega prebivalstva.

Glede volitev župana in odbora pa izjavljam, da slovenski demokrati smatramo za umestno, da ne posegamo v borbo italijanskih strank za izvolitev župana in odbora, zato bom oddal belo glasovnico.

BODO STRASTNI KADILCI OZDRAVELI?

Šest urednikov znanega danskega lista je sodelovalo pri nenavadnem poskusu. Vedno, kadar se jim je zahotelo, da bi prižgali cigareto, so poprej vzeli po eno tableto in šele prižgali. Cigareta jim je bila naravnost odvratna. Že prvega dne so skupno pokadili namesto poprejšnjih 127 samo 61 cigaret. Po desetih dneh so izhajali navzlic napornemu delu brez zeblice za krstos.

Vse kaže, da bo sredstvo, ki jim ga je priporočil kjobenhavenski lekarnar Halvor Frederiksen, uspešno prestalo prvo javno preizkušnjo. Na Danskem bodo torej v bodoče kadili znatno manj kot doslej. Zaradi novih tablet bodo postali mnogi kadilci pravi nasprotniki rumene trave.

Za tem pomembnim odkritjem se skriva šest let raziskovalnega dela. Preden je lekarnar dosegel uspeh, je pregledal celo goro najrazličnejših kemikalij. Osebo je mnogo kadil in se je sam sebi zdel suženj tobaka. Z voljo ni opravičil ničesar, po kritičnih treh tednih je spet popustil. Pa je razmišljal o tem, da mora prav gotovo obstajati kemično sredstvo, ki organizmu ne škoduje, vendar pa blaži in po možnosti povsem odstrani strast do kajenja. Tedne in mesece je proučeval lekarnar večer za večerom ustrezno literaturo, mešal v svojem laboratoriju in bil sam svoj poskusni zajček. Rezultat? Zbolel je. Zdravnik je ugotovil vzrok. »Pustite bedarijo!« je svaril pacienta.

Frederiksen pa ni popustil, na vsak način je hotel najti zdravilo, ki človeka osvobodi kadilske strasti. Nazadnje je našel dve kemikaliji, katerih zmes spremeni prijetni okus tobaka v odvratni občutek. Zdravnik Rosenberg, ki je zaslovel na Danskem s knjigo »Kadi manj in živi dlje!« je lekarnarju pomagal pri poskusih. Prvih petdeset tablet je zdravnik pre-

skusil na svojih pacientih. Rezultat je bil večinoma prepričljiv. Najhujši kadilci so v kratkem času zmanjšali dnevno potrebo na polovico, mnogi pa so sploh opustili kajenje. Neke dansko podjetje je že prevzelo izdelavo tablet santonabuse. Po okusu so kaj podobne bonbonom proti kašlju. Pravijo, da človek, ki prižge cigareto, takoj potem, ko je použil eno tableto, začuti tak odpor proti kajenju, da jo brž odloži. Tableta haje deluje približno eno uro. V tem času se spet pojavi potreba po kajenju, zato vzame kadilec v usta novo tableto. In tako dalje, po desetih dneh pa se — pravijo — povsem odvadi kajenja nad polovico prejšnjih kadilcev.

V omenjenem podjetju si baje tujei zdaj kar podajajo kljucke, ker hočejo dobiti licenco za izdelavo najnovejšega sredstva proti kajenju.

Zunanji minister Martino

je na povratku iz Švice imel priva- ten razgovor z avstrijskim zunanjim ministrom Figlom v Briksenu. O čem sta se moža razgovarjala, niso povedali. Kljub temu se zdi, da sta se gotovo dotaknila tudi vprašanja južnotirolskih Nemcev, ki zastruplja danes odnose med obema republikama, da niso baš najboljši.

V Burmi

so kitajske komunistične čete prekor- račile mejo in za sto km prodrle na burmansko ozemlje. Ti kraji so sicer malo obljudeni, a strateško silno važni, ker preko njih vodi pot iz Kitajske v Tibet, kjer se sedaj domačini upirajo komunističnim zasedbenim silam. Kitajci se izgovarjajo, da so njih čete šle v Burmo iskati posebnih zelišč, ki baje rastejo samo tam. Čudno je to, da so zelišča poslali nabirati oborožene vojake s tanki in topovi. Koliko časa jih bodo nabirali, pa Bog ve.

DROBNE NOVICE

SPLOVITEV MOTORNE LADJE

»AUSONIA«

V nedeljo predpoldne so v tržaški ladje- delnici splovili 11.000 tonsko motorno ladjo »Ausonia«. Ladjo je blagoslovil goriški nadškof msgr. Ambrosi, botrovala pa ji je žena predsednika republike donna Carla Gronchi. Splovitvi je prisostvovalo veliko znamenitih osebnosti in številno občinstvo. Donna Carla Gronchi je v prvih popoldanskih urah obiskala tudi naše mesto in goriški grad.

SREDIPOLETNE POČITNICE

Iz velikih italijanskih mest so se že začeli množični ohodi v vse smeri ob priliki tradicionalnih sredipoletnih počitnic. Z milanske železniške postaje je preteklo nedeljo poleg običajnih odpeljalo še 34 izrednih vlakov, ki so imeli vsak po 15 vozov. Železniška postaja je bila spre- menjena v eno samo ogromno mravljšče in blagajna je zaznamovala 41 milijonov denarne prometa.

MIMOHOD 500 VESP PO GORIŠKIH ULICAH

Ob priliki 40-letnice zavzetja Gorice v prvi svetovni vojni so se zbrali v nede- ljo 5. avgusta v našem mestu vespisti iz treh Benečij s svojimi vozili. Dolga vrsta 500 vozil je preplavila ulico Roma, kjer je travniški župnik č. g. Persig blagoslovil prisotne in njihova vozila, nakar so se podali k spomeniku padlih na Oslavje. Med udeležence vespistskega shoda so razdelili tudi 18 pokalov, med katerimi je prvega dobil vespistski klub Legnago iz Verone, nato Bocen in Benetke in na četrtem mestu Trst.

neusmiljeni avtobus, neobčuten za vso to lepoto, potegnil dalje čez strmine in glo- bine novim krajem naproti. Kje je bilo najlepše? Težko vprašanje posebno za ti- stega, ki je prvič v življenju občudoval vse te krasote in se brez nikakega truda (razen nekaj strahu za nekatere) povzpel na take višine. Pri jezeru Misurina smo se dalj časa ustavili in občudovali čudo- vito harmonijo božjega stvarstva, harmo- nijo barv, vod in gozdov, belih pečin in sinjine neba nad njimi.

Kar dolgčas nam je bilo, ko smo zapu- stili kraljestvo Dolomitov in se spustili v nižine, kjer je vse tako vsakdanje. Seveda nismo pozabili na zahvalno pesem, saj smo bili dolžni Bogu veliko hvaležnost za vse dobrote romarske poti, zlasti še, da nas je dobrotno varoval na nevarnih gorskih prelazih.

Mrak je padal na zemljo, ko smo se oddahnili v Tolmezzo in se nato ob luni- nem svitu odpeljali naprej proti Gorici, veseli in srečni, da smo preživeli v kra- soti božje narave tri nepozabne dneve.

Goriška romarica

Pišimo na „Glas Amerike“

Ameriška vlada vzdržuje radijsko postajo »Glas Amerike« — Voice of America, ki oddaja dnevno novice in drug spored v raznih jezikih. V slovensčini so oddaje vsak večer po 15 minut, namenjene so pred- vsem Slovincem v Jugoslaviji. Ako bi se pa oglasilo večje število slu- šateljev izven Jugoslavije, ki žele oddaje v slovensčini, obstoji mož- nost, da se bodo tudi Slovenci na Tržaškem, Goriškem in Koroškem upoštevali pri teh oddajah, kar bi pomenilo, da bi Združene države priznale njihov pomen kot manjšin.

Zato vabimo vse Slovence, da pos- lušajo te oddaje, ki se oddajajo vsak večer

ob šestih (18. uri) na kratkih valovih 13, 16, 19, 25, 31, 41 in 49 m,

ob tri četrt na sedem (18.45) na srednjih valovih 251 m (Radio München),

ob četrt na osem (19.15) na sred- njih valovih 379 m (Radio Solun) in na kratkih valovih 41 in 49 m,

ob pol desetih (21.30) na kratkih valovih 25, 31, 41 in 49 m.

Ker ima večina naših ljudi spre- jemnike za srednje valove, opozar- jamo posebno na oddaje ob tri četrt na sedem in ob četrt na osem. Ra- dio München in Radio Solun se prav dobro slišita tudi v Trstu, Go- rici in Celovcu.

Vse poslušalce in vse Slovence, ki jim je skrb za slovenstvo pri srcu, prosimo, da pišejo pisma s sporočil- lom, da poslušajo oddaje v sloven- ščini, kakor tudi s svojimi željami glede sporeda na naslov:

Voice of America
Yugoslav Service - Slovene Section
Washington 25, D.C.
U.S.A.

Pisma naj bodo pisana samo v slovensčini ali v angleščini. Posebno važnost bodo imela pisma Slovencev s Tržaškega, Goriškega, Beneške Slovenije, Rezije, Kanalske doline in Koroškega. Prosimo, da se s teh področij oglašijo čim več ljudi. Skrb za slovenstvo in želja po večjem upoštevanju Slovencev v obmejnih predelih Avstrije in Italije nam nar- ekujeta to potrebo.

Seja pokrajinskega sveta in električar v Dolu

Na zadnji seji pokrajinskega sveta, kjer so v glavnem razpravljali o cestah, katere naj bi država sprejela v oskrbo in popravilo, je med drugimi prošil za besedo tudi slovenski svetovalec Rudi Bratuž. Poudaril je silno zanemarjenost vasice Dol pri Jamljah ob cesti Gorica-Trst, ki je še sedaj na primitivni stopnji, saj nima ne vode, ne elektrike in ne cest. Družba »Selveg« noče izvršiti proračuna za napeljava elektrike, ker pravi, da ji država ni še popolnoma poravnala stroškov, ki jih je imela z električno napeljavo v Jamljah. Država pa se izgovarja na »Genio Civile«, ki tudi ni še predložil državi potrebne spise o izvedbi del. Gospod Bratuž je prošil predsednika, naj bi v tej zadevi posredoval. Drugič je g. Rudi Bratuž prošil za besedo, ko je prišla na vrsto zadeva glede podpore društvu Lega Nazionale, ki ima svoj sedež v dvorani nekdanjega Trgovskega doma. Rekel je, da se tudi on strinja z vsemi ostalimi glede podpore za popravilo dvorane, ki pa naj bi po njegovem mnenju služila vsem goriskim organizacijam, ki nimajo lastne dvorane, torej tudi slovenskim, in ne le gotovim italijanskim organizacijam.

Zvedeli smo, da je bila pretekli teden sprejeta pri goriskem prefektu delegacija moških iz Dola, ki so prefekta prošili za posredovanje pri električni družbi SELVEG za nujno potrebno razsvetljavo v njihovi vasi. Prefekt je Doljanom obljubil svojo pomoč.

Občni zbor bolniške blagajne

Iz poročila predsednika dr. Tiberia na obnem zboru bolniške blagajne INAM je razvidno, da je imela bolniška blagajna v letu 1955 93.467.000 lir čistega dobička. Skupni dohodki v lanskem letu pa so znašali 653.609.000 lir. Goriska bolniška blagajna je edina v Italiji, ki je v preteklem letu aktivno zaključila svoje račune. A ker je glavni sedež bolniških blagajin v Rimu, je moral ta denar v rimsko blagajno in naša občina od tega ne bo imela nobenega dobička. Potrebe pa so velike in marsikaj bi bilo treba še izboljšati, da bi bolniške blagajne bile res v dobrobit delavskega ljudstva. V primeru visokih odstopkov, ki jih morajo delodajalci plačevati INAM, so koristi delavstva v marsikaterem pogledu nezadovoljive. Ena glavnih napak je tudi v tem, da so bolniki odvisni le od določenih zdravnikov, naj jim bodo ti všeč ali ne. In vendar je bolnikovo zdravje v veliki meri odvisno od zaupanja, ki ga bolnik ima do zdravnika. To je najboljša pot k ozdravljenju. Bolniška blagajna za uradništvo, ENPAS, je že uvedla sistem proste izbire zdravnika in upanje je, da bo tudi INAM sprevidela nujnost te reforme.

Dve smrti

Preteklo soboto smo imeli v Gorici dva pogreba: najprej smo pokopali gospodarja znane gostilne pri »Rdeči hiši« g. Milloniga Viljema. Vračal se je z vespo s Koroškega, kjer je obiskal sorodnike, ko ga je blizu Gemone zadel kamion in vrغل z vozila. Padel je tako hudo, da si je pretresel možgane. Čez nekaj ur je umrl v Gemoni.

Se isto popoldne pa smo spremili k večnemu počitku dijaka slov. šol Jordana

Skarabota. Tega je pa vzela zahrbtna smrt v cvetu njegovih 17 let. — Vsem preostalim naše sožalje.

Jubilej

V torek dne 7. avgusta je dopolnil 70 let življenja ravnatelj slov. strokovne šole v Gorici g. prof. Anton Pavšič. Jubilaru, ki je splošno znana oseba in ki tudi pri visokih letih ni izgubil svojega humorja, k lepi obletnici čestitajo prijatelji in znanci ter številni njegovi sedanji in bivši dijaki. Skupnim čestitkam se pridružuje tudi naš list.

Dol

»Grob za grobom se vrti«, čeprav je majhna naša vas. Zaporedoma nas zapuščajo naši najstarejši farani. Pretekli torek smo pokopali daleč okoli poznane in spoštovane Frletovega očeta od Frletov. Lansko leto smo mu ob njegovi 90-letnici priželeli še dolgo let in to z vso upravičenostjo, saj je svojo visoko starost prenašal z vso odpornostjo in vdanostjo, kakor je pač bil vajen v svojem trudu in trpljenju polnem življenju. Toda njegove pešajoče telesne moči niso več ubogale njegove vztrajne volje to dela in ljubezni do domače zemlje; zadet od srčne kapi je v nedeljo končal svoje pošteno in vzgladno zemsko življenje. Vse življenje je garal za svoj ljubi dom in za številno družino; svoj trud pa je opiral na božjo pomoč in božji blagoslov. Zato je pa bil tudi priljubljen in spoštovan, kakor to zasluži zaveden in globokoveren mož s trdega, a poštenega Krasa. Izredno mnogo ljudi ga je spremljalo na zadnji poti, kar pač potrjuje, da je s smrtno

vega očeta izruvana nova korenina ponosnega slovenskega Primorja. Bog mu bodi plačnik za njegovo zvesto službovanje; družini in sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Števerjan

Od nedelje do nedelje pričakujemo, da bo naša mladina nastopila na odru z Jalenovo dramo »Srenjca«. Igralci se kljub težkim vlogam že dolgo časa čutijo pripravljene in postajajo že sami nestrpni v čakanju. Kaj čakamo? Da se »večnie Rim zgame!

Pomislite na birokracijo naše demokracije vlade. Za vsako predstavo, ki jo želiš javno podati, moraš zaprositi samega predsednika vlade v Rimu, da ti dovoli. Moraš prošnji priložiti dvojni prepis igre in seveda, če je igra v slovenščini, jo moraš dobesedno prevesti v italijanščino, to pa zato, ker v Rimu, centru svetovne kulture, italijanska vlada nima zaupnega človeka, ki bi ji tolmačil slovenščino!

Zakon je zakon! Če hočeš kaj doseči, se moraš ravnati po zakonu!

Glede predstav se zdi, da to ne velja: spišeš prošnjo, priložiš dvojni prevod in vse to pošlješ pošto priporočeno in ekspresno... Mine mesec, dva in tudi štiri, pa še čakaš. Da bi vsaj odgovorili, ali še kaj manjka. Poslješ drugo pismo, da kaj poizveš... Nič. Poslješ telegram s plačanim odgovorom... Nič! Če se nad vsem tem huduješ, te lokalne oblasti tolažijo in se izgovarjajo, češ da so to še fašistovski zakoni, ki še niso prišli na vrsto, da bi jih popravili.

Čudimo se, da centralna vlada nima toliko zaupanja v svoje prefekte, da bi jih pooblastila izdajati tozadevna dovoljenja!

Poizvedeli smo, da italijanske dramske skupine dobijo dovoljenje v teku desetih dni. Če je tako, smo prisiljeni soditi, da fašistični zakoni veljajo še samo za Slovence.

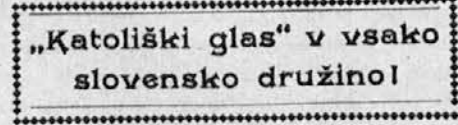

Konec desetdnevne stavke tiskarjev v ulici Montecchi

Sele po desetdnevni stavki so končno spet začeli obratovati stroji v titovski tiskarni v ulici Montecchi. V tej tiskarni se tiskata »Primorski dnevnik« in »Corriere di Trieste«, ki ves ta čas nista izšla. Oba časopisa sta vedno prva v zagovarjanju in obrambi stavkujočih delavcev, v praksi pa sta pokazala baš nasprotno. Po desetdnevni stavki sta oba časopisa izšla s povišano ceno.

Kontovel

V naši župniji homo imeli štiridnevno pripravo na praznik Marijinega vnebovzvetja. Začela se bo s slovesno procesijo v soboto 11. t. m. ob 8. uri zvečer. Pri procesiji bomo nosili kip M.B., ki je najstarejši v tržaški okolici. Marijanske slovesnosti se bodo zaključile na Veliki Smaren ob 5h popoldne, ko ponese mo Marijo zopet na njen starodavni prestol. Marija je naša skupna mati, zato so vsi vabljeni k sodelovanju, da bo njena čast čimvečja.

pa tudi ne poznajo. Se preden je kdo kaj zaslužil, že napravi na ta račun dolg. Kupujejo pa pogostokrat popolnoma nepotrebne otročarije ali pa blago, ki ni vredno potrošenega denarja. Radi se vozijo na biciklu in je čudno, da jih morejo toliko kupiti, ker stane že navadno kolo 2500 bfr., kar je nad 30 tisoč lir. Kolesarji, še preden so se kaj pridali oblekli. Novo kolo zelo kmalu uničijo, ker nikoli na njem ničesar ne popravijo in ga nikoli ne namarajo.

RADI KADIJO

Zamorec splošno radi kadijo, tudi ženske. V to jim služi komolec dolga in preccej debela cev iz bambusa. Na en konec natakajo tobaka, drugega pa nastavijo na usta (ne: v usta!) in potegnejo dim, morda samo enkrat, in to tako globoko, da se včasih onesvestijo. Sami si izdelujejo pipe, tudi železne. Z evropskimi cigaretami se posebno radi postavljajo. Ženske jih kadijo s prizanim koncem v ustih. Tobak v deželi dobro uspeva ter ga domačini sadijo in po malem z njim kupujejo. Ker po svoji navadi vnaprej nič ne mislijo, nimajo pripravljenežga tobaka za neposredno rabo. Tedaj gre kadilec kar za kočjo

Ponovna izvolitev Bartolija

Tržaški občinski svet je zopet izbral za župana ing. Bartolija. Istotako je bil sestavljen tudi občinski odbor, ki ga sestavljajo demokristjani, republikanci in socialni demokratje. Spor traja le še glede mesta podžupana, katerega zahtevajo zase socialni demokratje.

Film o tržaških počitniških kolonijah

Tudi letos so izdelali lepe filmske posnetke, iz letošnjih tržaških kolonij. Te bodo predvajali za Tržacane v naslednjem redu:

Dne 11. avg. na igrišču na Greti v ulici Bonomea.

Dne 13. avg. pred osnovno šolo v Barokvljah.

Dne 14. avg. pred cerkvijo sv. Vincenea, Piazzale Petronio.

Dne 17. avg. v ulici Dello Scoglio ter v soboto 18. avg. pred osnovno šolo pri Sv. Alojziju.

Začetek vsakovečerne predstave bo ob 20.30.

V drugem delu filma bodo prikazovali prizore iz slov. kolonij občine Nabrezina ter Slokad-a.

in tam utrga svež tobakov list, ga posuši nad ognjem, zmeka v dlani in stlači v pipo in pokadi. Vse to z zamorsko počasnostjo. Za ogenj niso v zadregi, ker ta v vasi nekje vedno gori, to se pravi, da tli. Sredi vasi je posebno shajališče pod nekako lopo, kjer se ljudje zbirajo na večer ali ob slabem deževnem vremenu. Večkrat je tak prostor opremljen z ležišči, kjer nekateri cel dan polegajo ob ognju, ki ga neprestano ohranjajo. Panji nekega drevesa zelo radi tlijo in se prav počasi uporabljajo ter tako brez vsake težave ohranjajo ogenj.

PIGMEJCI

Poleg tobaka kadijo skrivaj tudi konopljo, ki je pa zelo opojna in kvarno vpliva na možgane, zato je tako kajenje oblast strog prepovedala. Kljub temu sadijo konopljo po skritih krajih in z njo skrivaj trgujejo in jo kadé. Kadilec konoplje mnogokrat padejo v omamljenosti v ogenj in se včasih strašno ožgejo, ker omoten ne čuti ognja, ki jih žge v meso. To se dogaja zlasti med pritlikavimi Pigmejci. Ti ljudje so še mnogo bolj zaostali kot navadni zamorec. V naši pokrajini jih je le malo in so nekaki tlačani ostalim

Popravljalni izpiti v jeseni

Dokler traja sedanji sistem izpraševanja in ocenjevanja, se vsako leto dogaja, da ima razmeroma veliko število dijakov in šolarjev ponavljalne izpite v jeseni. Namen takih izpitov je, dati možnost dijaku oziroma šolarju, da v tej ali v oni tvarini bolj »dozorja« preko počitnic. S tem je seveda združeno učenje, ki naj bi ga dijak preko počitnic gojil. Toda izkušnja uči, da so vendarle redki oni, ki bi čez počitnice res »dozorili«, to je, ki bi čez počitnice res tvarino ponovili tako, da bi se pri jesenskih izpiti dobro odrezali. Krivdo za to nosijo razni činitelji.

Predvsem nosijo krivdo za neuspelo pripravo na jesenske izpite starši. Ti se največkrat za izpite otrok malo ali nič ne zmenijo. Ko sem nekega očeta vprašal, koliko ponavljalnih izpitov ima njegov sin, je odgovoril, da ne ve, da bo že sin vedel, koliko jih ima. Večkrat pa se starši spominjo na izpite otrok; ko je prepoznano. To je takrat, ko v časopisih berejo obvestila šolskih ravnateljev o začetku izpitov. Takrat hite od inštruktorja do inštruktorja, kdo bi upal njih otroka pripraviti v enem tednu na izpit. In končno je njih krivda tudi v tem, da so do otrok

Japonsko - sovjetska pogajanja

V Moskvi se mudi japonski zunanji minister Šigemitsu. Tja je odšel zato, da se pogodi s Sovjeti o pogojih za sklenitev miru med Rusijo in Japonsko, kajti ti dve deželi sta, vsaj juridično, še vedno v vojnem stanju. Ko so namreč sklepali mirovno pogodbo z Japonsko v San Franciscu, Sovjetska Rusija ni poslala tja svojih zatopnikov. In tako imamo danes čudno stanje, da sta Rusija in Japonska še vedno vojskujoči se državi. — Po prvih vesteh se zdi, da mirovni razgovori v Moskvi ne napredujejo preveč povoljno, ker zahtevajo Sovjeti zase Kurilske otoke, ki so jih zasedli ob koncu vojne. Japonci pa se jim nocoje odpovedati. Vendar bodo skoro gotovo uredili medsebojne zadeve in podpisali mirovno pogodbo, ker je sedanje vojno stanje pravzaprav smešno.

Strašna eksplozija v Kolumbiji

V trgovskem mestu Cali v Kolumbiji, ki šteje 150.000 prebivalcev, je v noči 7. avgusta nastala strahovita eksplozija, ki je na površini treh kvadratnih kilometrov popolnoma porušila vse hiše. Zdi se, da gre pri tem za sabotažo. V mesto je namreč prišlo večer pred eksplozijo 13 kamionov z dinamitom, izmed katerih jih je šest ostalo v mestu, na trgu pred neko vojašnico. Tu je v noči prišlo do strašne eksplozije, katero so še povečali rezervoarji bencina, ki so se vneli. Računajo, da je nad tisoč oseb izgubilo življenje, več stotin pa je ranjenih, tako da so jih morali namestiti po šolah in drugih javnih poslopijih.

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

preveč popustljivi. Tudi če začnejo s pripravo pravočasno, jim ni mar, kako se otroci učijo. Neke počitnice sem inštruiral dijaka, ki je imel dva popravna izpita, iz italijanščine in iz matematike. Začeli smo s pripravo dovolj zgodaj, ali kaj ko dijak ni nikoli prinesel domače priprave. Mati je sinčka izgovarjala, da so počitnice in da je ura inštrukcije dovolj za pripravo. S takimi starši morajo jesenski izpiti slabo uspeti.

Morda pa še večjo krivdo kot starši nosijo otroci, oziroma dijaki sami. V svoji glavi si taki ponavljalci ustvarijo mnenje, da so dobili ponavljalni izpit po krivdici, da so znali in da še vedno znajo. Zato so gotovi uspeha v jeseni. Priprava takih otrok je zato ničeva in uspeh temu primeren. Drugi pa menijo, da je dovolj en teden ali kvečjemu dva tedna priprave. Ko sem nekega dijaka opozarjal, naj se začne vsaj en mesec prej pripravljati, se mi je smejal. »Zadnji teden bom poiskal knjige in boste videli, kako bom znal!« Seveda taki potem res tudi »znajo«, kakor je bila njih priprava.

Če hočemo torej, da bodo ponavljalni izpiti dosegli svoj namen, je potrebno, da se vsakdo zaveda svoje dolžnosti: starši in dijaki. Zato je treba začeti s pripravo do časa in začeti jo resno. Nikdar gledati na koledar, češ da je šele avgust. V začetku septembra in sicer 4. je začetek prvih ponavljalnih izpitov. Zaradi tega je skrajni čas za one, ki imajo izpite, da se začnejo pripravljati.

Tu bi dodal še en nasvet: če mogoče, dajte otroku v pomoč kakega inštruktorja. Dijak sam se bo na izpit težko pripravil, s pomočjo inštruktorja bo to šlo lažje.

Solnik

OBVESTILA

ŠOLSKO SKRBNISTVO SPOROČA, da so bile objavljene v torek dne 31. julija ob 9. uri v risalnici Realne gimnazije v ulici Lazzaretto Vecchio 9 II prednostne lestvice prosilcev za poverjena in nadomestna mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1956-1957.

Prednostne lestvice so na vpogled vsak dan od 9. do 12. ure do vključno 9. avgusta t. l.

KMEČKO-DELAVSKA ZVEZA iz Števerjana vljudno vabi na izlet, ki ga priredi v soboto dne 1. septembra t. l. v Bartolini pri Gardskem jezeru. Izlet je poučnega značaja, ker gre za ogled tamkajšnje zadržne vinske kleti ter moderno obdelane posestva v brdadnem svetu. Posvetilo pridela na površini 45 ha zemlje 1.200 hl vina in redi okrog 45 glav živine. Prijave sprejemata trgovina Terpin na Bukovju in pa g. Perin Jožef v Dvoru v Števerjanu.

ROMANJE NA SV. VISARJE se bo vržilo 25. in 26. avgusta. Vpisovanje sprejema p. Fidelis, voditelj tretjega reda. Kdor se želi udeležiti romanja, naj se prihlasi najkasneje do 15. avgusta, da se bo vedelo za potrebno število avtobusov.

DAROVI ZA SKLAD: Slovenka iz Egipta 1000 lir.

ZA SLOV. SIROTIŠČE: Dobrotna gospa N. N. ob obletnici smrti nepozabnega sina 3000 lir.

Z misijonarij o Belgijskem Kongu

S tem hočemo zlasti reči, da so lačni rib oziroma mesa. Vendar ni tega vzeti tako tragično, ker oni bi v resnici radi, da bi jim pečeni piščanci sami letali v usta. Lakote se za veje pravzaprav, kadar jim že kruli po trebuhu. Morda jim je nekoč narava nudila vsega dovolj za življenje, a so se časi spremenili, ker n. pr. ne smejo več svoje bližnjega jesti. Oblast išče rešitve problemu prehrane, ker je uradno ugotovljeno, da se po velikih predelih dežele ljudje slabo ali le enostransko hranijo. Vpeljujejo še nove hranilne rastline in domačina navajajo, da bi se navadil rediti domače živali.

RADI SE VOZIMO S KOLESOM

Da jih navaja na delo, jim je oblast založila običen davek. Vsak možki je že zaradi davka prisiljen prislužiti si nekaj denarja, sicer ga čaka kazen v obliki prisilnega dela. Če je le količkaj podjeten, mu ni težko priti do denarja. Varčnosti

greje oziroma jih varuje vlage. Obrabni zamorski, ker imajo ozke, navadne ustnice in raven, ne potlačen nos. Lasje so rjavji kot pri zamorec, vendar kodrasti in moški imajo večjo brado.

Verjejo v neko duhovno Bitje (elimu), ki vse urejuje. Predstavljajo si ga v močnejših naravnih pojavih, tudi v kakem posebnem drevesu, mimo katerega grede in nekoliko postanejo, ko odhajajo na lov, od katerega živijo. Častijo tudi svoje rajnike in njih duhove imajo za dobre tu hudobne oziroma škodljive, kakor so jim pač bili v življenju, dobri ali nenaklonjeni.

Zamorec spi na preprogi, katero splet iz olupka palmovih vej. Razgrne jo na ravna tla, pod glavo si potisne nizke primitiven stolček ali majhno tnalno, ki mu čez dan služi za sedenje. Sedaj si že kupujejo cenene plachte ali odeje ter se v nje zavijejo, česar v prejšnjih časih niso imeli. Pigmejci so manj napredni. Da niso na goli zemlji, ležejo na veje, ki so jih privlekli v kočjo za kurjavo. Te pa niso šibko dražje; so debele veje, ki imajo do 15 cm premera in tudi niso ravne, ampak gladke.

(Nadaljevanje)